

KOSTANJEV LISTNI ZAVRTAČ

Cameraria ohridella

Avtorja: **Jana Kus Veenvliet in Paul Veenvliet**

Način citiranja: Kus Veenvliet, J. & P. Veenvliet, 2009. Kostanjev listni zavrtač *Cameraria ohridella*, Informativni list 12, Spletna stran www.tujerodne-vrste.info/informativni-listi/INF12-kostanjev-zavrtac.pdf, Projekt Thuja. Datum dostopa: xx/xx/200x

Informativni list je bil zasnovan v sklopu Projekta Thuja, ki je podprt s subvencijo Islandije, Lihtenštajna in Norveške preko Finančnega mehanizma EGP in Norveškega finančnega mehanizma.

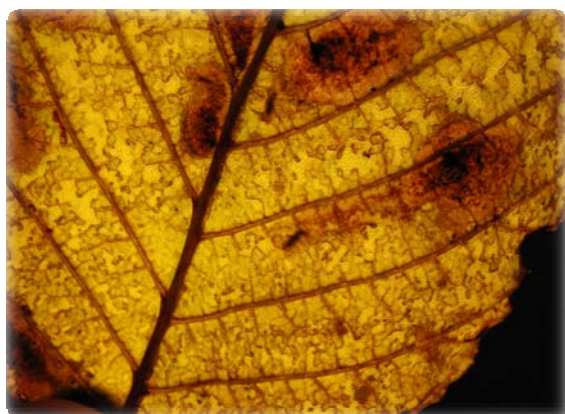
Splošni podatki o vrsti

Slovensko ime: kostanjev listni zavrtač

Znanstveno ime: *Cameraria ohridella* (Deschka & Dimić, 1986)

Sinonimi: jih ni.

Opis vrste: Majhna vrsta večšče. Telo meri do 0,5 cm in je obarvano oranžno-rjavo s štirimi tankimi vzdolžnimi progami. Vešče so včasih na divjih kostanjih precej številčne, a jih zaradi majhnosti zlahka spregledamo. Hitro pa opazimo rjavenje listov divjega kostanja v zgodnjem poletju, ki ga povzročajo gosenice listnega zavrtača. Gosenice živijo v listih in se hranijo s celicami, ki vsebujejo klorofil, celice povrhnjice pa ostanejo nespremenjene. Poškodovani listi zato hitro rjavijo. Kadar so poškodbe lista velike, listi odpadejo. Zaradi zgodnjega odpadanja listov pa se spremeni tudi notranji cikel cvetenja in nekateri divji kostanji začno cveteti že pozno jeseni.

Slika 1. V suhih delih listov divjega kostanja opazimo gosenice in bube listnih zavrtačev (levo), listi pa se lahko popolnoma posušijo (desno). (Foto: Paul Veenvliet).

Podobne so nekatere večšče iz rodu *Phyllonorycter*, vendar teh vrst ne najdemo na divjem kostanju. Divji kostanj napada tudi glivična bolezen kostanjev rak *Guignardia aesculi*, ki prav tako povzroča sušenje listov. Vzrok za sušenje listov najlažje preverimo tako, da posušen list držimo proti svetlobi. V listu, ki ga je napadel kostanjev listni zavrtač, bomo opazili gosenice in bube.

Območje naravne razširjenosti: Ni popolnoma jasno. Vrsto so naprej odkrili v Makedoniji, od koder se je v nekaj letih razširila po celi Evropi. Najverjetneje pa vrsta izvira iz Azije ali Severne Amerike.

Poti vnosa in širjenje: kostanjev listni zavrtač se je samostojno razširil na območje Slovenije. Morda je transport odpadlih listov divjega kostanja z gosenicami in bubami to širjenje še pospešil.

Pojavljanje v Sloveniji: Zelo pogosta, zavrtači so napadli skoraj vse divje kostanje v Sloveniji.

Ekološke značilnosti

Habitat: Kostanjev listni zavrtač živi na ali ob drevesih divjega kostanja (*Aesculus hippocastanum*). Včasih jih v manjšem številu najdemo tudi na javorjih *Acer* spp.

Razmnoževanje in življenjski cikel: kostanjevi listni zavrtači prezimujejo kot bube v notranjosti odpadlih listov divjega kostanja. Spomladi se izležejo odrasli osebkovi in odložijo jajca na listne brste. Jajca se izležejo v približno dveh tednih. Gosenice hitro rastejo in se zabubijo po treh do štirih tednih. Večina bub se izleže že po dveh tednih, del vsake generacije in vse bube zadnje generacije pa prezimijo kot bube in se izležejo naslednjo pomlad. Kostanjev listni zavrtač ima tri do štiri generacije na leto.

Vplivi tujerodne vrste

Vplivi na biotsko raznovrstnost: kostanjev listni zavrtač živi skoraj izključno na divjem kostanju, drevesni vrsti, ki je v Sloveniji prav tako tujerodna. Ima le nekaj naravnih sovražnikov – ličinke drobnih parazitskih os, ki pa ne zmanjšajo številčnosti listnih zavrtačev. Zaenkrat nimamo dokazov, da bi imel kostanjev listni zavrtač večje negativne vplive na biotsko raznovrstnost.

Vplivi na zdravje ljudi: Jih ni

Vplivi na gospodarstvo: kostanji listni zavrtači poškodujejo liste divjih kostanjev, ki je pogosto sajeno okrasno drevo v vaseh in mestih po vsej Sloveniji. Drevesa imajo zaradi zgodnjega rjavenja in odpadanja listov močno okrnjeno estetsko funkcijo. Izguba listov tudi oslabi drevesa, zato so slabše odporna na druge bolezni.

Ukrepi

Preventivni ukrepi: vrsta je v Sloveniji splošno razširjena, zato preventivni ukrepi niso več smiselni.

Odstranitev ali nadzor vrste: za zmanjševanje številčnosti kostanjevega listnega zavrtača se uporablja več metod:

- odstranjevanje odmrlih listov, v katerem prezimujejo bube
- uporaba pesticidov, vendar vrstno specifičnih pesticidov ni na voljo
- lov odraslih samcev s feromonskimi pastmi

Ozaveščanje: Zaradi očitne škode, ki jo vrsta povzroča na divjem kostanju, jo lahko dobro uporabimo kot primer v akcijah ozaveščanja o tujerodnih vrstah.

Viri

Povezave do informacij na spletu:

Buszko, J., 2006. NOBANIS – Invasive Alien Species Fact Sheet – *Cameraria ohridella*. – From: Online Database of the Species – NOBANIS www.nobanis.org, Date of access 15/09/2008. North European and Baltic Network on Invasive Alien Species.

Znanstveni viri:

Nystrom, M., 2006. The horse-chestnut leaf miner *Cameraria ohridella* - life cycle and distribution in Sweden 2006. Thesis: Examensarbete inom Trädgårdsingenjörprogrammet
http://ex-epsilon.slu.se/archive/00001467/01/nystr%C3%B6m_monica_exjobb.pdf